TARIYX

1.

Qáte berilgen juwaptı anıqlań.

A) *Sargon I – Shumer-Akkad mámleketi*

B) *Ashoka – Mauriya mámleketi*

C) *Salavka – Siriya mámleketi*

D) *Diodot – Xett patshalıǵı*

2.

Tómendegi húkimdarlar húkimranlıǵı dáwirinde júz bergen **waqıyalar yaki olarǵa tiyisli maǵlıwmatlar durıs kórsetilgen** juwaptı belgileń.

1) Tutmos III; 2) Sargon I; 3) Xammurapi;

a) birlesken Shumer-Akkad patshalıǵın basqarǵan Ur mámleketiniń III dinastiyasınıń tiykarshısı bolǵan; b) b.e.sh. 525-jılı rásmiy túrde Mısr fraunı dep járiyalandı hám jańa XXVII dinastiyaǵa tiykar saldı; c) 55 jıllıq húkimranlıǵı (b.e.sh. 2316-2261-jj.) nátiyjesinde Aldınǵı Aziyada orayı Akkad bolǵan, birden-bir húkimdar qol astında birlestirilgen, óz dáwiriniń ullı mámleketine tiykar saldı; d) onıń húkimranlıǵınıń (b.e.sh. 1792-1750-jj.) 35 jılı pútkil Mesopotamiyanı birden-bir mámleketke birlestiriwge hám Bobildi Aldınǵı Aziyanıń úlken ekonomikalıq, siyasiy hám mádeniy orayına aylanıwına sarıplandı; e) Nineviyada ol tárepinen Áyyemgi gúlal taxtayshalardan ibarat iri kitapxana jámlengen edi; f) ol Siriya-Palistina koaliciyasın kúl-talqan qıldı, Aldınǵı Aziyada mısrlılar húkimranlıǵı ornatıldı.

A) *1-f, 2-c, 3-d* B) *1-a, 2-c, 3-e*
C) *1-f, 2-b, 3-e* D) *1-a, 2-b, 3-d*

3.

Rim imperiyasınıń dáslepki aymaqların hám qúdiretin qayta tiklemekshi bolǵan orta ásirdegi húkimdardı anıqlań.

A) *Konstantin* B) *Lyudovik XIV*
C) *Yustinian I* D) *Karl X*

4.

Tómendegi tariyxıy waqıyalar (maǵlıwmatlar) **durıs xronologiyalıq izbe-izlikte kórsetilgen** juwaptı anıqlań.

1) Balkannıń ǵárezsiz mámleketleri Balkan awqamın dúzdi; 2) Ekinshi Balkan urısı juwmaqlandı; 3) "Stolipin agrar reforması" baslandı; 4) Birinshi jáhán urısı juwmaqlandı; 5) Ullı Britaniyanıń Bur Respublikalarına qarsı urısı juwmaqlandı; 6) Panama ǵárezsiz respublika dep járiyalandı.

A) *6, 5, 3, 1, 2, 4* B) *5, 6, 1, 3, 2, 4*
C) *5, 6, 3, 4, 1, 2* D) *5, 6, 3, 1, 2, 4*

5.

Tómende berilgen **atamalardı olardıń túsindirmesi menen durıs sáykeslendiriń**.

1	Iyerarxiya	**a**	tómennen joqarıǵa qarap ámel dárejesi boyınsha boysınıw tártibi
2	Globallasıw	**b**	birdey sistema yaki formaǵa keltiriw
3	Strategiya	**c**	dúnya mámleketleriniń ekonomikalıq, siyasiy, mádeniy hám diniy tárepten birlesiwi yaki jaqınlasıw procesi
4	Sankciya	**d**	tovarlar, júkler hám sol sıyaqlılardı bir aymaqtan basqasına jetkerip beriwdiń sistemasın shólkemlestiriw
5	Konservatizm	**e**	suveren mámleketler ortasında tovarlar, xızmetler, qarjı, investiciya, isshi kúshi erkin háreketlenetuǵın ekonomikalıq keńlikti shólkemlestiriw maqsetinde birlesiw procesi
		f	húkimettiń islep shıǵarıw, dáramat hám qárejet, budjet, salıq, kapital kiritiw, baha, sociallıq qorǵaw tarawındaǵı uzaq múddetli, eń áhmiyetli ilajları rejesi
		g	mámlekettiń xalıq aralıq maydanda júritip atırǵan sırtqı siyasiy hám ekonomikalıq xızmeti baǵdarları
		h	xalıq aralıq kelisim hám normalardı buzǵan bir topar shaxslar yaki pútin bir mámleketke qarata qollanılatuǵın sheklew sharası
		i	dástúriy qádiriyatlar, úrip-ádetler, jámiyetlik hám diniy tártipler tárepdarı bolǵan siyasiy aǵım

A) *1-b, 2-d, 3-e, 4-h, 5-g* B) *1-a, 2-c, 3-e, 4-f, 5-i* C) *1-b, 2-c, 3-f, 4-h, 5-g* D) *1-a, 2-c, 3-f, 4-h, 5-i*

6.

Tómende berilgen **atamalardı olardıń túsindirmesi menen durıs sáykeslendiriń**.

1	Anarxizm	**a**	ayırım bir shaxstıń erk ıqrarın ǵana tán alıp, hár qanday hákimiyat hám mámleket dúzimin biykar etiwshi táliymat
2	Ekspanciya	**b**	rawajlanıwǵa qarsı, eskirgen jámiyetlik tártiplerdi saqlap qalıw tárepdarı bolǵan siyasiy kúsh
3	Segregaciya	**c**	koloniyalıq mámleketlerdiń ózgeler aymaǵın hám bazarların, shiyki zat dereklerin basıp alıwǵa, siyasiy hám ekonomikalıq tásir sheńberlerin keńeyttiriwge qaratılǵan siyasatları
4	Separatizm	**d**	bir yaki birneshe mámleketlerge qarsı birlesip háreket etiw ushın eki yaki onnan kóp mámleketlerdiń dúzgen waqıtsha áskeriy-siyasiy awqamı
5	Reparaciya	**e**	bir mámlekette jergilikli xalıqtıng aman qalǵan bólimin zorlıq penen jaylastırıw ushın ajıratılǵan aymaq
		f	ayırım mámleketlerde xalıqtıń májbúriy rasalıq toparlarǵa bóliw
		g	evreylerge qarsı milliy, rasalıq dushpanlıqtı háwij aldırıw siyasatı
		h	xalıq aralıq huqıqta awqamlas mámleketlerdiń biri tárepinen awqamshılar ruxsatısız hám olar menen kelispesten turıp, urısıp atırǵan dushpan mámleket penen dúzilgen pitim
		i	xalıq aralıq huqıqta urısta kórilgen zıyandı tolıq yaki bir bólimin qaplaw ushın jeńilgen mámleket tárepinen jeńgen mámlekette tólenetuǵın tólem

A) *1-b, 2-c, 3-d, 4-h, 5-g* B) *1-b, 2-c, 3-e, 4-f, 5-h* C) *1-a, 2-c, 3-f, 4-h, 5-i* D) *1-a, 2-d, 3-f, 4-g, 5-i*

7.

Tómendegi maǵlıwmatlar tiykarında tariyxıy shaxstı anıqlań.

Ol mámleket ǵayratkeri bolǵan. Ol AQSh prezidenti etip demokratiyalıq partiyadan saylanǵan. 1917-jıldıń 6-aprel kúni AQSh húkimeti Germaniyaǵa urıs járiyaladı. Ol Birinshi jáhán urısınan soń dúziletuǵın tınıshlıq shártnaması hám qayta dúzilejaq dúnya siyasiy kartası boyınsha AQSh húkimetiniń kóz-qarasın dúnyaǵa málim qıldı. Biraq Parij tınıhlıq konferenciyası (1919-1920) juwmaǵı ol kútken nátiyjeni bermedi, sebebi Ullı Britaniya hám Franciya jáhán siyasatında óz abırayın saqlap qaldı.

A) *V.Vilson* B) *V.Taft* C) *F.Ruzvelt*
D) *T.Ruzvelt*

8.

Tómendegi maǵlıwmatlar tiykarında **tariyxıy mámleketti** anıqlań.

Bul korollik Koreya yarım atawınıń qubla-shıǵısında jaylasqan. 668-jılda Qıtaydaǵı Tan dinastiyası menen awqam dúzip, Koreya yarım atawın óz hákimiyatı astında birlestirgen bolsa-da, biraq Qıtayǵa baj-yasaq tólep turǵan. Mámlekettiń birlesiwi Koreyada jer iyeligi qatnasıqlarınıń úzil-kesil qáliplesiwinde úlken áhmiyetke iye boldı. Óz ara urıslarǵa shek qoyılıwı, qońsı mámleketler menen tınıshlıq ornatılıwı mámlekette islep shıǵarıw kúshleri rawajına jol ashtı. VIII ásir ortalarında bul mámlekettiń altın dáwiri baslandı. Bul dáwirde mámleket óz rawajı hám qúdretiniń shoqqısına eristi.

A) *Koryo korolligi* B) *Koguryo korolligi*
C) *Silla korolligi* D) *Pekche korolligi*

9.

Qoqan xanlıǵında bar bolǵan **áskeriy lawazımlardıń** (XVIII ásir II yarımı – XIX ásir) wazıypası durıs sáykeslendirilgen juwaptı anıqlań.

1) mińbası; 2) batır bası; 3) valiy; 4) qor bası; 5) yavar.

a) óz armiyasına iye beklik hákimi; b) joqarı komandir; c) óz bayraǵına iye bolǵan áskeriy bólimshe baslıǵı; d) bekliklerdegi áskeriy istiń awhalı ushın juwapker shaxs; e) nayib, artilleriya komandiri; f) 500 adamnan ibarat áskeriy bólim komandiri; g) qural-jaraq islep shıǵarıw ustaxanası hám qoymaxanası (skladı) baslıǵı; h) topshılar bóliminiń baslıgı; i) ámiri láshker arnawlı bólmeshe baslıǵı.

A) *1-b, 2-d, 3-f, 4-g, 5-h*
B) *1-a, 2-g, 3-e, 4-f, 5-h*
C) *1-a, 2-g, 3-e, 4-c, 5-i*
D) *1-b, 2-d, 3-e, 4-g, 5-i*

10.

Orta Aziya mámleketleriniń XIX ásir tariyxına tiyisli bolǵan maǵlıwmattı anıqlań.

A) *Xiywanıń sońǵı xanınıń taxtqa otırıwı*
B) *Buxara ámirliginde sońǵı ámir húkimranlıǵınıń baslanıwı*
C) *Orayı Qoqan qalası bolǵan Túrkstan Avtonomiyasınıń járiyalanıwı*
D) *Andijan qozǵalanınıń Patsha húkimeti tárepinen bastırılıwı*

11.

Túrkstan Avtonomiyası húkimeti wázirleriniń kópshiligi joqarı maǵlıwmatqa iye bolǵan qánigeler esaplanǵan.
Túrkstan Avtonomiyası wázirleriń olardıń qánigelikleri boyınsha sáykeslendiriń.

1) Hidoyatbek Yurǵuli Agayev;
2) Muhammedjan Tınıshbaev; 3) Abidjan Maxmudov; 4) Ubaydulla Xojaev;

a) huqıqtanıwshı; b) agranom; c) temir jol injeneri; d) taw-kán sanaatı qánigesi.

A) *1-b, 2-c, 3-d, 4-a* B) *1-c, 2-a, 3-d, 4-b*
C) *1-b, 2-a, 3-d, 4-c* D) *1-b, 2-c, 3-a, 4-d*

12.

Bugingi kúnde Ózbekstanda neshe diniy konfessiya óz ara tatıwlıqta xızmet kórsetpekte?

A) *16* B) *20* C) *17* D) *18*

13.

Noqatlar ornına sáykes keletuǵın maǵlıwmatlardı anıqlań.

1990-jıl 1-noyabrde qabıl qılınǵan Ózbekstan Respublikasınıń "Ózbekstan Respublikasında atqarıw hám basqarıw hákimiyatınıń dúzilisin jetlistiriw hámde Ózbekstan SSR Konstituciyası (1978-jıl qabıl qılınǵan) na ózgeris hám qosımshalar kiritiw haqqında»gı nızamǵa kóre . . . .

1) Ózbekstanda Prezidentlik hakimiyatı menen Ministrler Sovetiniń atqarıw-basqarıw hakimiyatı qosıp jiberildi;
2) Ózbekstan Respublikasınıń vice-prezidenti Ministrler Kabinetiniń baslıǵı boldı;
3) Ózbekstan Respublikası Ministrler Soveti Ózbekstan Respublikası Prezidenti janındaǵı Ministrler Kabinetine aylandırıldı;
4) Ózbekstan SSR Konstituciyasında Ministrler Soveti xızmetiniń tiykarǵı baǵdarları hám Bas ministr wákillikleri anıq belgilep berildi;
5) Ózbekstan Respublikası Prezidenti bir waqıtta Ministrler Kabineti baslıǵı boldı;
6) Ózbekstanda Ministrler Sovetiniń atqarıw-basqarıw hákimiyatı Prezidentlik hákimiyatınan ajıratıldı.

A) *1, 3, 5* B) *1, 4, 6* C) *2, 5, 6* D) *2, 3, 4*

14.

Tómendegi tariyxıy waqıyalar (maǵlıwmatlar) **durıs xronologiyalıq izbe-izlikte kórsetilgen** juwaptı anıqlań.

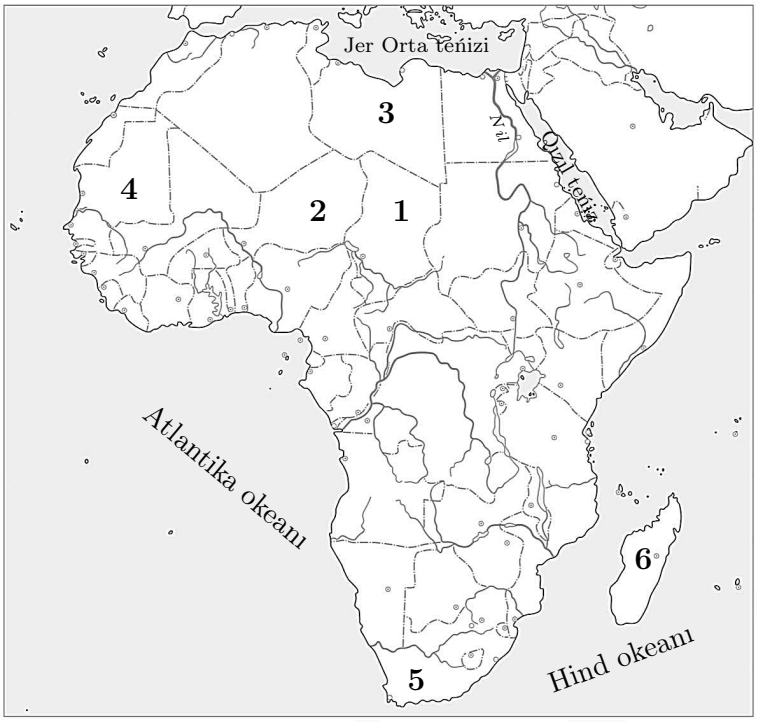
1) Tashkent traktor zavodı qurıldı;
2) Normuhammadi Xudayberdiev Ózbekstan SSR Ministrler Sovetiniń baslıǵı etip tayınlandı; 3) Tashkent metropolitenińiń birinshi baǵdarı payadalnıwǵa tapsırıldı;
4) Sharaf Rashidov Ózbekstan Kompartiyası OKniń birinshi sekretarı etip saylandı; 5) Yagar Nasriddinova SSSR Oliy Soveti Milletler Sovetiniń baslıǵı lawazımına tayınlandı;
6) dúnyadaǵı eń iri Muruntaw altın káni paydalanıwǵa tapsırıldı.

A) *3, 1, 6, 4, 2, 5* B) *3, 6, 1, 4, 2, 5*
C) *4, 6, 1, 5, 2, 3* D) *4, 5, 6, 3, 1, 2*

15.

Kolonizm ótmish ekenligin túsingen Franciya 1960-jılda óziniń Afrikadağı derlik barlıq koloniyalarına ǵárezsizlik berdi.

Kartada cifrlar menen belgilengen mámleketlerden qaysılarına bul dáwirde Franciya tárepinen ǵárezsizlik berilgen?

A) *2, 3, 5, 6* B) *1, 2, 4, 6* C) *2, 3, 4, 5* D) *1, 3, 4, 6*

16.

Tómendegi kesteniń qaysı qatarlarında keltirilgen **tariyxıy waqıyalardıń nátiyjeleri durıs berilgen**?

№	Waqıya	Nátiyje
1	Italiyanıń Germaniya hám Avstro-Vengriya awqamına qosılıwı	"Úshler awqamı"nıń dúziliwi
2	Ullı Britaniyada parlament reforması haqqındağı nızamnıń qabıl qılınıwı	Parlamenttiń joqarı palatası – Lordlar palatası veto huqıqlarınıń shekleniwi
3	Inglis-bur urısı	Bur Respublikalarınıń (Transvaal hám Oranj) Britaniya múlkleri quramına qosıp alınıwı
4	Berlin traktatınıń dúziliwi (1878-jıl)	Ruminiya, Serbiya hám Chernogoriyanıń Rossiya quramına qosıp alınıwı
5	Rus-yapon urısında (1905-jıl) Rossiyanıń jeńilisi	Rossiya Koreyanı Yaponiyanıń tásir shńberinde dep tán alıwı
6	Avstriya húkimeti tárepinen "Ayrıqsha nızam"nıń engiziliwi (1884-jıl)	Kásiplik uyımlarınıń tarqatıp jiberiliwi hám isshi gazetaların basıp shıǵarılıwı toqtatılıwı
7	Birinshi Balkan urısı (1912-jıl)	San-Stefano shártnamasınıń dúziliwi

A) *1, 2, 4, 6, 7* B) *2, 3, 4, 5, 6* C) *1, 2, 3, 5, 6* D) *2, 3, 4, 5, 7*

17.

Kesteniń háripler menen belgilengen ketekshelerine **sáykes keletuǵın maǵlıwmatlar durıs kórsetilgen** juwaptı belgileń.

Ásir	**Ózbekstan tariyxına tiyisli waqıya**	**Jáhán tariyxına tiyisli waqıya**
XII	**a**	**b**
c	Maxmud Tarabiydiń mońgollarǵa qarsı qozǵalańınıń baslanıwı	**d**
e	**f**	Iranda Safaviyler dinastiyası húkimranlıǵınıń juwmaqlanıwı
XIX	**g**	**h**
i	Xorasanda Saffariyler dinastiyasınıń hákimiyatqa keliwi	**j**
VIII	**k**	**l**

Maǵlıwmatlar: 1) Orenburg-Tashkent temir jol qurlısınıń juwmaqlanıwı; 2) VII ásir; 3) Ǵaznawiyler mámleketiniń saplastırılıwı; 4) XVIII ásir; 5) normannlar tárepinen Londonnıń basıp alınıwı hám jaǵıp jiberiliwi; 6) Xorezmde Anushteginler dinastiyasınıń húkimranlıǵı saplastırılıwı; 7) XI ásir; 8) Angliyada birinshi parlamenttiń shaqırılıwı; 9) Buxara ámiriniń buyrıǵına kóre Ost-Indiya kompaniyası wákilleri polkovnik Charlz Stoddart hám kapitan Artur Konollidiń ólimge húkim etiliwi; 10) Gurak hám Divashtich qozǵalańınıń baslanıwı; 11) ekinshi krest atlanısınıń baslanıwı; 12) XIII ásir; 13) Koryo dinastiyası húkimranlıǵınıń baslanıwı; 14) Angliyada "Ulıwmalıq saylaw huqıqı ushın gúres isshi associaciyası"nıń dúziliwi; 15) XVII ásir; 16) A. Bekovich-Cherkasskiy basshılıǵındaǵı ekspediciyasınıń Rossiyadan Xiywaǵa jiberiliwi; 17) Qıtayda Tan dinastiyasınıń hákimiyatqa keliwi; 18) IX ásir; 19) Italiyada Rim papaları mámleketi – Papa wálayatı dúziliwi; 20) Rossiya elshisi I.D.Xoxlovtıń Buxaraǵa keliwi.

A) *a-3, b-17, c-7, d-13, e-15, f-20, g-1, h-19, i-18, j-2, k-10, l-14*

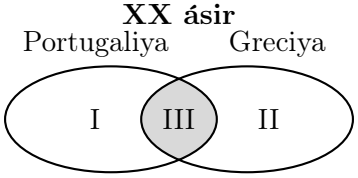
B) *a-6, b-11, c-12, d-13, e-4, f-20, g-9, h-19, i-15, j-5, k-3, l-14*

C) *a-6, b-17, c-7, d-8, e-15, f-16, g-1, h-14, i-18, j-2, k-3, l-19*

D) *a-3, b-11, c-12, d-8, e-4, f-16, g-9, h-14, i-18, j-5, k-10, l-19*

18.

Tómende berilgen maǵlıwmatlardı analizlep **Eyler-Venn diagrammasına sáykes keletuǵın** juwaptı anıqlań.

a) Antonio Salazardıń siyasiy rejimi Ekinshi jáhán urısınan keyin mámlekette óziniń konservativ, avtoritar-fashistlik belgilerin saqlap qalǵan;
b) 1946-jıl ótkerilgen parlament saylawları mámlekette puqaralar urısınıń baslanıwına alıp keldi;
c) mámleket Bas wáziri Marselu Kaetanu diktatorlıq rejimin saqlap qalıwǵa háreket qıldı;
d) "Shınnıgúller revolyuciyası" nátiyjesinde mámleket húkimeti bir kúnde, derlik qan tógiwsiz awdarıp taslandı;
e) 1967-jıl mayda bir topar áskerler hákimiyattı iyelep, mámlekette qamal jaǵadayın járiyaladı;
f) general Antonio de Spinola basshılıǵında Milliy qutqarıw keńesi dúzildi;
g) hákimiyatqa kelgen rejim "qara polkovnikler" diktaturası atın aldı;
h) 1980-jıllarda Evropa ekonomikalıq birge islesiw jámiyetine (EEJ) aǵza bolıp kirgen;
i) 1974-jıl "qara polkovnikler" áskeriy xuntası hákimiyattan kettı;
j) 1986-jıl mámleket prezidenti lawazımına Mariu Suaresh saylandi.

A) *I-b, c, g, h, i; II-a, e, d, j; III-f*
B) *I-a, e, g, h, i; II-b, c, d, j; III-f*
C) *I-a, c, d, f, j; II-b, e, g, i; III-h*
D) *I-b, e, d, f, j; II-a, c, g, i; III-h*

19.

Tómendegi maǵlıwmatlar tiykarında tariyxıy shaxstı anıqlań.

Ol mámleket ǵayratkeri edi. Úlke Musılmanlar byurosı shólkeminiń baslıǵı bolıp islegen. Musbyuro milliy kommunistler hám ayırım jadidlerdi birlestirip, sovet rejiminiń koloniallıq siyasatın qaralaǵan. Ol 1920-jıl yanvarınan Túrkstan ASSR Oraylıq Atqarıw Komiteti baslıǵı lawazımında islegen. Onıń Túrkstandı ǵárezsizlik tárep alıp barıwshı pikirleri sovet basshısınıń qarsılıǵına ushradı hám ámelge aspadı. 1920-jıldıń jazında ol óz lawazımınan shetletilip, Moskvaǵa shaqırıp alınǵan.

A) *M.Chuqay* B) *T.Risqulov* C) *F.Xojaev*
D) *Q.Otabayev*

20.

Tómendegi maǵlıwmatlar tiykarında tariyxıy mámleketti anıqlań.

Erte orta ásirlerge tiyisli bul mámlekettiń orayı Altay bolǵan. VI ásir ekinshi yarımında Eftaliyler mámleketin kúl-talqan etip, úlken mámleketke tiykar salǵan. Bul mámleket húkimdarları Orta Aziyanı ózlerine boysındırıp, jergilikli hákimliklerden hár jılı belgilengen muǵdarda ulpan alıp turǵan. Boysındırılǵan aymaqlardı jergilikli hákimler arqalı basqarıw tártibi hámde Vizantiya, Qıtay hám Iran menen turaqlı básikesi nátiyjesinde mámleket hálsirep, shıǵıs hám batıs bólimlerge bólinip ketken.

A) *Túrk qaǵanlıǵı*
B) *Xioniyler mámleketi*
C) *Tahiriyler mámleketi*
D) *Kidariyler mámleketi*

21.

Jer Orta teńizi boyında júzege kelgen hám **finikiyalılar sawda orayı bolǵan qalanı** anıqlań.

A) *Pantikapey* B) *Ugarit* C) *Xersones* D) *Olviya*

22.

XIX ásirdiń 70-80-jıllarında Germaniya imperiyası ekonomikası gúllep rawajlana basladı.

Qanday faktorlar imperiya ekonomikasınıń gúllep rawajlanıwına sebep boldı?

1) mámlekettiń birlestirilgenligi hám birden-bir ishki bazar júzege keliwi; 2) Berlin jáhán finans orayı dárejesin saqlap qalıwı (XVI ásirden);
3) jáhán sawdasında esap-kitap Germaniya pul birligi tiykarında ámelge asırılıwı;
4) Franciyanıń talanıwı; 5) sanaattıń tez pátler menen áskeriylestiriliwi.

A) *1, 4, 5* B) *2, 3, 4* C) *1, 2, 5* D) *2, 4, 5*

23.

1996-jıl Evropa Awqamı aǵzalarınıń sanı 15, 2007-jılda 27 ge jetken.
1973-1995-jıllarda tómende berilgen mámleketlerden qaysıları Evropa Awqamına aǵza bolıp kirgen?

1) Franciya; 2) Ullı Britaniya; 3) Portugaliya;
4) Finlandiya; 5) Malta; 6) Avstriya;
7) Bolgariya; 8) Daniya.

A) *2, 3, 4, 6, 8* B) *1, 4, 5, 6, 7*
C) *1, 3, 5, 7, 8* D) *2, 3, 5, 7, 8*

24.

Mawaraunnaxrdaǵı ishki qarama-qarsılıqlardan paydalanıp, Qıtay imperatorınıń armiyası 751-jılda Túrkstanǵa bastırıp kiredi. Talas janındaǵı sawashta tutqın túsken qıtaylı jawıngerler ónermentshilikten xabardar bolıp, óz ómirin saqlap qalıw niyetinde olar jergilikli ónermentlerge **qaysı ónimdi tayarlaw sırların úyretken?**

A) *reńli shiyshe tayarlawdı*

B) *gilemler toqıwdı*

C) *gúlal ıdıslardı tayarlawdı*

D) *qaǵaz islep shıǵarıwdı*

25.

Noqatlar ornına sáykes keletuǵın maǵlıwmatlardı anıqlań.

Xiywa xanı Muhammed Rahimxan I húkimranlıǵı dáwirinde salıq sistemasında ótkerilgen reformaǵa kóre, salıqlardıń turaqlı óndiriliwi támiyinlengen. Bunǵa ... eristi.

1) jerden alınatuǵın salıqtıń jergilikli hákimler tárepinen jıynalıwı tártibini ornatılıwı arqalı;
2) salıqlardıń xan tárepinen tayınlanǵan mámleket ámeldarları tárepinen jıynalıwı tártibini ornatılıwı arqalı;
3) jerden alınatuǵın salıqtıń jergilikli hákimler tárepinen jıynalıwına shek qoyıw arqalı;
4) salıqlardıń xan tárepinen tayınlanǵan mámleket ámeldarları tárepinen jıynalıwına shek qoyıw arqalı.

A) *1, 4* B) *1, 2* C) *3, 4* D) *2, 3*

26.

Orta Aziyada alǵa ilgeriwshiler rawajlanǵan jámiyet jaratıwda óz ideyaların ámelge asırıwda qalaqlıqqa qarsı gúres alıp barıwǵa ayrıqsha áhmiyet bergen.

Olar bul wazıypalardı ámelge asırıwda tómendegi qaysı baǵdarlardı ústem baǵdarlar dep esaplaǵan?

1) úlkede jańa usıl mektepleri tarmaǵın keńeytiriw;
2) Mámleket dumasında sawda-satıq iyelerine jeńillik beriw;
3) qábiyletli jaslardı shet elge oqıwǵa jiberiw;
4) rus burjuaziyasın hár tárepleme qollap-quwatlaw;
5) túrli aǵartıwshılıq jámiyetler hám teatr truppaların dúziw, gazeta hám jurnallar basıp shıǵarıw;
6) salıqlar máselesinde radikal reformalar ótkeriw;
7) xalıqtıń sociallıq-siyasiy hám mádeniy sanarı jetlistiriw.

A) *1, 4, 5, 6* B) *1, 3, 5, 7* C) *2, 5, 6, 7*
D) *2, 3, 4, 7*

27.

Óz ara sáykeslik SAQLANBAǴAN juwaptı anıqlań.

I. Áyyemgi Rim; II. Áyyemgi Greciya;
III. Mesopotamiya; IV. Áyyemgi Mısr;

a) Dionis; b) Maat; c) Diana; d) Shamash;
e) Indra; f) Neptun; g) Geya; h) Sina;
i) Anubis;

1) quyash qudayı; 2) sharap qudayı;
3) shaqmaq qudayı; 4) haqıyqatlıq hám ádillik qudayı; 5) aw qudayı; 6) muxabbat qudayı;
7) teńiz qudayı; 8) ay qudayı; 9) marhumlar qudayı; 10) jer qudayı

A) *I-f-7; II-g-10; III-d-1; IV-b-4*

B) *I-a-9; II-c-6; III-e-3; IV-h-7*

C) *I-c-5; II-g-10; III-h-8; IV-i-9*

D) *I-c-5; II-a-2; III-d-1; IV-b-4*

28.

Orta ásirlerde **arab usılın**da qurılǵan arxitekturalıq estelikti anıqlań.

A) *Parijdegi Bibi Maryam ibadatxanası*

B) *Al-Hamro sarayı*

C) *Laax monastirı*

D) *Áwliye Mark ibadatxanası*

29.

Tómende berilgen tariyxıy shıǵarmalardan qaysı birinde Sahıpquran Ámir Temurdan baslap, Zahiriddin Muhammed Baburǵa shekem **temuriyler shejiresi qısqasha aytıp ótilgen**?

A) *"Ravzat us-safo"* B) *"Majolis un-nafois"*
C) *"Dastur ul-amal"* D) *"Habib us- siyar"*

30.

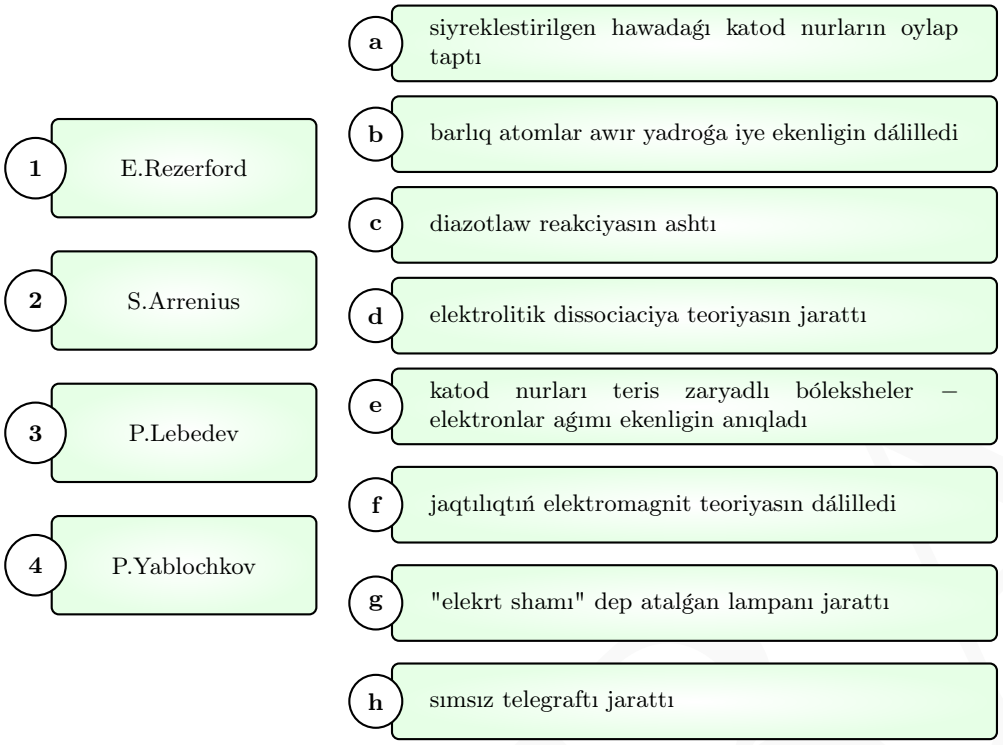
Tómende keltirilgen avtorlardıń jazǵan shıǵarmaları **durıs sáykeslendirilgen juwaptı tabıń**.

1 Hákim Termiziy	**a** "Usturlab jasaw haqqında kitap"
2 Abul Qasım Mahmud ibn Omar ibn Muhammed (Zamaxshariy)	**b** "Kitob haqiqat al-odamiya"
3 Abu Ali ibn Sino	**c** "Kitob at-tarix"
4 Abu Nasr Muhammed ibn Muhammed ibn Uzlıǵ tarxan	**d** "Risolatun fi taqsim al-mavjudot"
	e "Miyraslıq huqıqı ilimi boyınsha shınıǵıw"
	f "As-siyosat an-madaniya"
	g "Kitob surat-al-arz"
	h "Tahqiqi viloyati Buxara"

A) *1-b, 2-c, 3-d, 4-e* B) *1-b, 2-e, 3-d, 4-f* C) *1-a, 2-e, 3-h, 4-g* D) *1-a, 2-h, 3-e, 4-f*

31.

Tómende keltirilgen **shaxslardı olardıń oylap tabıwları menen sáykeslendiriń**.

A) *1-b, 2-c, 3-e, 4-g* B) *1-a, 2-d, 3-h, 4-e* C) *1-b, 2- d, 3-f, 4-g* D) *1-a, 2-c, 3-f, 4-h*

32.

XIX ásir aqırı – XX ásir baslarında pándegi krizisti saplastırıw procesinde fizikadan baslanǵan hám pánniń barlıǵın qamtıp alǵan ilimiy-texnikalıq revolyuciya júz berdi.

Bul, dáslep, qaysı alımlardıń atı menen baylanıslı?

A) *Stenli Kohen, Herbert Boyer*

B) *Maks Plank, Albert Eynshteyn*

C) *D.Kilbi, R.Noys*

D) *N.G.Basov, A.M.Proxorov*

33-35-test tapsırmalarına sáykes keletuǵın juwaplardı (A-F) juwap variantlarınan tanlań.

33. **Qaysı shártnamanıń dúziliwi Qıtaydıń yarım koloniyaǵa aylanıwında áhmiyetli basqısh esaplanǵan?** **34.** **Qaysı húǵjet Ullı Britaniya menen onıń dominionları ortasındaǵı qatnasıqların (huqıqıy tárepten) belgilep bergen?** **35.** **Tómende berilgen húǵjetlerdiń (shártnama) qaysı birinde Germaniya Federativ Respublikası (GFR) NATOǵa aǵza bolıwı názerde tutılǵan?**	A) *Parij kelisiwi (wádelesiwi)* B) *Simonoseki pitimi* C) *Vashington shártnaması* D) *Vestminster statutı* E) *Myunxen kelisimi* F) *Sevr shártnaması*

36.

General shtatlar – Franciyadaǵı joqarı taypalıq-wákillik organı.

a) Bul organ birinshi bolıp shaqırılǵan waqıtta Franciyada húkimranlıq qılǵan dinastiya atın jazıń.

Juwap: a) _____

b) Bul organ saplastırılǵan waqıtta Franciyada húkimranlıq qılǵan dinastiya atın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

37.

Brest pitimi – Rossiya menen Germaniya, Avstriya-Vengriya, Bolgariya, Turkiya ortasında dúzilgen pitim.

a) Bul pitimge qol qoyǵan Bolgariya mámleketi basshısınıń (sherek ásirden kóbrek waqıt húkimranlıq qılǵan) atın jazıń.

Juwap: a) _____

b) Bul pitimdi biykar qılǵan waqıya atın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

38.

1949-jılǵa kelip Albaniya, Bolgariya, Vengriya, Polsha, Ruminiya, Chexoslovakiya, Yugoslaviyada kommunistlik partiyalar hákimiyattı tolıq iyeledi.

a) Yugoslaviya Federativ Respublikasında eń kóp iskerlik etken mámleket basshısı atın jazıń.

Juwap: a) _____

b) 2006-jılǵa shekem Yugoslaviya mámleketi quramında qalǵan 2 mámleket atın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

39.

Birinshi jáhán urısınan soń Milletler Ligası Qubla-batıs Afrikanı basqarıw huqıqın Qubla Afrika Respublikasına (QAR) berdi. BMSh 1973-jıl QARsın Qubla-batıs Afrikanı basqarıw huqıqınan ayırdı. Jergilikli xalıqtıń milliy azatlıq gúresi 1989-jılda jenis penen juwmaqlandı.

a) Qubla-batıs Afrika qanday at penen ǵárezsiz mámleket dep járiyalandı? (Mámleket atın jazıń).

Juwap: a) _____

b) Tınıshlıq ushın xalıq aralıq Nobel sıylıǵına miyassar bolǵan QAR tariyxındaǵı birinshi qara deneli mámleket prezidentiniń atın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

40.

Shaǵatay ulısı XIV ásirdiń 40-jıllarında ekige bólinip ketti.

a) Shaǵatay ulısınıń Moǵolstan dep atalǵan bólimine qaysı aymaqlar kirgen? (Aymaqlardıń atların jazıń)

Juwap: a) _____

b) 1348-jıl Moǵolstan xanı etip kóterilgen shaxs atın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

41.

Ferǵana, Soǵd, Shash, Toxarstan, Xorezm hám basqa Batıs Túrk qaǵanlıǵınıń múlklerinde basqarıw tártibi tiykarınan jergilikli dinastiyalar qolında bolǵan.

a) Ferǵanada húkimdar qanday atalǵanlıǵın jazıń.

Juwap: a) _____

b) Ustrushanada húkimdar qanday atalǵanlıǵın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

42.

Shaybaniyler óz dáwirinde qúdretli armiya dúziwge erisken. Armiya dúzilisi hám onıń áskeriy júrisler dáwirindegi háreketi sistemalı hám tártipli bolǵan.

a) Armiyanıń oń hám shep qanatların qorıqlawshı arnawlı bólim atamasın jazıń.

Juwap: a) _____

b) Áskeriy háreket waqtında Joqarı bas komandir ushın tayarlanǵan, rásmiy qabıl máresimi ótkeriletuǵın arnawlı orın atamasın jazın.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

43.

Rossiya tárepinen basıp alınǵan aymaqlarda bes wálayat dúzilip, olar Túrkstan general-gubernatorlıǵı quramına kiritildi.

a) Krasnovodsk, Mańǵıshlaq hám Marı uyezdleri kirgen wálayat atın jazıń.

Juwap: a) _____

b) Ferǵana wálayatı dúzilgen waqıtta Túrkstan general-gubernatorı lawazımında bolǵan shaxs atın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

44.

Nuriddin Muhitdinov 1955-1957- jıllarda Ózbekstan Kompartiyası Oraylıq Komitetiniń birinshi sekretarı lawazımında xızmet kórsetken.

a) Onıń dáwirinde Ózbekstan SSR Joqarı Soveti Prezidiumı baslıǵı lawazımında xızmet kórsetken shaxs atın jazıń.

Juwap: a) _____

b) Onıń dáwirinde Ózbekstan SSR Ministrler Sovetiniń baslıǵı lawazımında xızmet kórsetken shaxs atın jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

45.

Qoqan xanlıǵında áskeriy qárejetlerdi qaplaw ushın xalıqqa "mıltıq pulı" dep atalıwshı salıq engizilgen.

Bul salıq ortahal shańaraqlar ushın ... (1) muǵdarda belgilengen.

Bay shańaraqlar ushın bolsa ... (2) muǵdarında belgilengen.

a) 1 cifrı menen berilgen noqatlar ornına sáykes keletuǵın sózdi jazıń.

Juwap: a) _____

b) 2 cifrı menen berilgen noqatlar ornına sáykes keletuǵın sózdi jazıń.

Juwap: b) _____

Dıqqat! Juwaplarıńızdı juwaplar betine kóshirip jazıń.

BMBA